

Češi a Slováci v Istanbulu – vznik a vývoj krajské knihovny

LENKA KANELIA | lenka.kanellia@czechassociation.org

Istanbul, turecké velkoměsto, které je rozlohou i počtem obyvatel více než desetkrát větší než Praha. A českých krajanů tady? Jen pár. Čechů a Slováků je zde dohromady něco kolem stovky. Rozloha, vzdálenosti, doprava. Jak v patnáctimilionové metropoli zařídit krajanům přístup ke knihám? Asi sami tušíte, že to nebude úplně nejjednodušší úkol.

Spolek Češi a Slováci v Istanbulu byl založen v roce 2012 a zároveň s ním i myšlenka knihovny. Od začátku bylo jasné, že pro nasbírání knih bude třeba pomoc od krajanů. Budoucí podoba a fungování knihovny neměla ze začátku úplně konkrétní vizi. Byla ale velká chuť a motivace začít.

Máte doma české knihy a časopisy, které jste ochotní věnovat na dobrou věc? Rádi byste si přečetli něco nového v češtině, a nákupem tak podpořili akce krajského spolku určené pro děti? Nebo jen chcete strávit příjemné nedělní odpoledne s krajanem? Krajský spolek ČEŠTÍ KRAJANÉ V ISTANBULU Vás tímto zve na prodejní knižní akci do Kafka Cafe v Kadıköy..., takhle nějak zněl text pozvánky na akci, která dala základ budoucí knihovně.

Krajané se sešli v kavárně se symbolickým propojením na českou literaturu. Každý podle svých možností a uvážení donesl knihy a časopisy. Ty byly nabídnuté ostatním ke koupi za pět tureckých lir, tehdy asi 50 Kč. Výtěžek měl podpořit plánované akce krajského spolku určené pro děti. Zhruba patnáct neprodaných knih se pak spolu s DVD a časopisy stalo základem knižního fondu. Seznam byl zpočátku „klasický“ v Excelu podobně jako u jiných spolků. Zveřejňoval se emailem pravidelně aktualizovaný a také v krajské skupině na facebooku. Později také na webových stránkách spolku.

Během následujícího roku byly knihy uloženy u „správkyně“ knihovny – krajanky, která se sta-



Knižní schůzka v Kafka Cafe, základ krajské knihovny

rala o aktualizování seznamu a do roku 2013 fungovala jako hlavní informační kanál. Tehdy spolek vytvořil webové stránky a získal také dotaci českého Ministerstva zahraničí na projekt zahrnující čtenářské dílny pro děti a nákup knih. Po roce proběhla další knižní schůzka, na které si mohli krajané opět půjčit knihy nebo darovat své. Ta pak probíhala každoročně. Nutno podotknout, že jako u dalších spolků, ani v daném případě krajané neměli své prostory, tudíž ani knihovnu. Veškeré výpůjčky a vratky probíhaly na akcích spolku nebo po osobní domluvě s tím, kdo knihy u sebe „skladoval“. Brzy přibýly také učebnice a seznam knih se přesunul z Excelu na Google disk. Police doplnily i knihy tureckých autorů přeložených do češtiny a v roce 2015



Vše vypadá, že je spolek dobře rozjetý, vše funguje, ale... Hrstka Čechů ve velkoměs-

te s počtem obyvatel jedenapůlkrát větším, než má celá Česká republika? Organizovat zde cokoli s sebou nese řadu výzev a vyžaduje neskutečné množství energie, a to nejen pro organizátory, ale i pro účastníky. Setkávání znamená pro mnohé několikahodinové cestování tam a zpět, navíc v istanbulském provozu. Město je rozdělené na evropskou a asijskou část a vzdálenosti mezi místy v rámci jednoho města jsou pro nás až nepředstavitelné... Zkuste si pětkrát či desetkrát přejet Prahu tam a zpět, abyste si půjčili knížku nebo se dojeli podívat na promítání filmu. A tak byla v roce 2019 činnost spolku formálně přerušena a knihy byly nabídnuty k odprodeji. Výtěžek sloužil na financování nárazových aktivit pro děti. Následně covidové období obnově spolku také nepřálo.

Seděla jsem a vychutnávala si vychlazenou limonádu, když v tom slyším nářek. Lekla jsem se, co se stalo, kdo to tu pláče, a tak jsem šla za zvukem. Otevřela jsem dveře do pokoje, kde mám uložené knížky krajské knihovny, a viděla jsem tuze smutné knížky, které plakaly, že by chtěly taky na prázdniny, že je to doma nebaví. Bylo mi jich líto, co vám budu povídat, a tak jsem se rozhodla, že je pošlu do světa. Jen co jsem jim to řekla, knížky začaly skákat radostí, až se celý dům otřásl. Jenomže kam je poslat? A tak jsem vás chtěla poprosit o pomoc. Co kdybyste je vzali k sobě domů, přečetli si je a pak je poslali zase dál? Myslím, že by knížky měly ty nejkrásnější prázdniny! Tohle je výzva z léta 2015, která měla za cíl podpořit půjčování dětských knih. A povedlo se! Několik knih se vydalo na velké prázdniny po Turecku!

Na podzim 2017 se spolek zapojil do vybudování „visegrádské knihovny“ v rámci tzv. V4 Festu. Vybrané české a slovenské knihy byly v rámci tohoto projektu umístěny ve velké knihovně Maďarského kulturního centra. O rok později se celá krajská knihovna přesunula na konzulát, kde byla k dispozici během krajských akcí.

Český krajský duch v Istanbulu ale nezahyněl! A letos v lednu se několik zapálených dobrovolníků ujalo opětovného oživení činnosti organizace a knihovna v seznamu aktivit samozřejmě nechybí. Knihy jsou aktuálně u členek vedení spolku, aktualizují se seznamy a minimálně na počátku se plánuje navázat na systém z minulosti. Seznam bude zveřejněn na webu a knihy bude možné zamluvit a vyzvednout po domluvě nebo na nejbližší krajské akci. Plánuje se rozšiřování knihovny i její činnosti a podání žádosti o grant na nákup knih! Nově vznikající knihovně přejeme hodně zdaru!

Foto: <https://czechsandslovakistanbul.weebly.com/>